

Կյանքի Նպատակային Կազմակերպման և Առաջնահերթությունների Ռազմավարական Ուղեցույց

1. Ռազմավարական Տեսլական. Կյանքի Աուդիտի և Առաջնահերթությունների Անհրաժեշտությունը

Կյանքի ինքնաբուխ, անհեռանկար ընթացքը կանգնեցնելն ու սեփական ռեսուրսների գիտակցված աուդիտ իրականացնելը ցանկացած անհատի, քրիստոնյա ծնողի և եկեղեցական առաջնորդի համար ռազմավարական կարևորություն ունեցող քայլ է: Այս գիտակցումը հաճախ ծնվում է խորն ինքնանդրադարձի պահերին: Նման մի իրադարձություն տեղի է ունեցել, երբ հեղինակը քսան տարեկան հասակում Դալլասից (Տեխաս) ուղևորվում էր Չարլստիքս (Միչիգան)՝ մասնակցելու կլասիկ կիթառի դասընթացների: Ավտոբուսի պատուհանից մայրուղուն մոտ գտնվող ցորենի դաշտերին անթարթ նայելու և երկարատև մտորումների ընթացքում ծնվեց արժեքային արթնացումը. արդյո՞ք կյանքի տարբեր ոլորտներում ծավալած աշխատանքները պարզապես պատահական գործողություններ էին, թե՞ դրանք ունեին միասնական իմաստ, արդյո՞ք ժամանակը ծախսվում էր արժեքավոր խնդիրների վրա, թե՞ պարզապես վատնվում էր անօգուտ ջանքերի վրա: Այս պատմական դրվագը ցույց է տալիս, որ առանց կանգ առնելու և սեփական ընթացքը վերանայելու, մարդը ռիսկի է դիմում իր էներգիան մսխել երբևէ օգուտ չբերող նպատակների վրա:

Պատահական, չհամակարգված գործողությունների և նպատակադրված կյանքի միջև եղած տարբերությունը սկզբունքային է: Կյանքի ավարտին ափսոսանքից խուսափելու ձգտումը՝ ժամանակն անարդյունավետ վատնելու, սեփական հույսերն ու երազանքները բաց թողնելու վախը, դառնում է առանցքային շարժիչ ուժ: Քրիստոնյա ծնողների և եկեղեցական առաջնորդների համար սեփական ռեսուրսների (ժամանակ, ուշադրություն, ջանք) վերաբաշխումը միայն անձնական պարզեցությունն չէ. ճիշտ կազմակերպված կյանքն ընձեռում է հնարավորություններ, որոնք կարող են բարելավել նաև շատ ու շատ ուրիշների կյանքն ու աշխատանքը:

Կյանքի ռազմավարական աուդիտ իրականացնելու 3 առանցքային դրդապատճառներն են.

1. **Ափսոսանքի բացառում կյանքի վերջնագծում.** Սեփական ընթացքը վերանայելու առաջնային նպատակն է հասնելով կյանքի ավարտին՝ ետ չնայել ու չզոջալ գուր ապրած տարիների համար, այլ վստահ լինել, որ ընձեռնված հնարավորություններն իրացվել են:

2. Ժամանակի և ուշադրության արդյունավետ բաշխում.

Գործունեությունների դասակարգումը թույլ է տալիս հստակեցնել, թե որ ոլորտներն ունեն առավելագույն ժամանակի ու ուշադրության կարիք, և որոնք են ենթակա օրակարգից ու կյանքից ընդհանրապես դուրսերման:

3. Անձնական և սոցիալական ազդեցության առավելագույնացում.

Ժամանակի ճիշտ օգտագործումը ոչ միայն իրականացնում և գերազանցում է անհատական երազանքները, այլև դրական արդյունք ու բարելավում է բերում շրջապատի, ընտանիքի և համայնքի համար:

Այս դրդապատճառների վերլուծությունը բացահայտում է, որ քառսային զբաղվածությունից հավասարակշռված կյանքի անցնելու համար անհրաժեշտ է սահմանել արժեքների հստակ հիերարխիկ համակարգ:

2. Յոթ Առաջնահերթությունների Հիերարխիկ Համակարգը

Քրիստոնեական ընտանիքներում և առաջնորդության մեջ ռազմավարական հավասարակշռության հիմքը կյանքի յոթ ոլորտների ճիշտ հերթականության (հիերարխիայի) պահպանումն է: Երբ ոլորտները դասակարգվում և արժևորվում են ըստ իրենց էական նշանակության, կյանքի բոլոր պարտականությունները ստանում են հստակ ուղղվածություն, իսկ ռեսուրսների բաշխումը դառնում է նպատակադրված:

2.1. Հոգևոր և Անհատական Հիմնասյուներ (Առաջնահերթություն 1 և 2)

- **Աստված.** Աստված պետք է լինի առաջին տեղում, քանի որ Նա է արարել մեզ և Նա է գրել կյանքի օրենքները: Աստծուն հասկանալը նշանակում է հասկանալ ինքը՝ կյանքը, իսկ կյանքին Աստծո տեսանկյունից նայելը բերում է փոխըմբռնման: Նրան ճանաչելն ու հասկանալը ամենակարևորն է, ինչը ներառում է հոգևորականությունը, հավիտենականությունը և հավերժական, գերբնական ու հոգևոր թագավորության մեջ գտնվող կյանքը: Այս առաջնահերթությունը հիմնված է Սուրբ Գրքի պատվիրանների վրա. *«Դու ինձնից առաջ ոչ մի այլ աստված չպետք է ունենաս»* և առաջին պատվիրանը՝ *«Դու պետք է սիրես քո տեր Աստծուն քո ամբողջ սրտով, ամբողջ հոգով, ամբողջ մտքով և ամբողջ ուժով»*:
- **Մարդկային էություն.** Երկրորդ տեղում անհատի մարդկային տեսակն է, վարքագիծը և անձի զարգացումը: Քանի որ մարդու կյանքն իր իսկ ընտրությունների արդյունքն է, յուրաքանչյուրն անձամբ է

պատասխանատու իր ապրած կյանքի համար: Հեղինակն ընդգծում է իր արժեքային դիրքորոշումը. *«Ես իմ ընտրությունները իմ անձից առավել եմ դասում»*, ինչը նշանակում է, որ անձնական պատասխանատվությունն ու բարոյական ընտրություններն ավելի բարձր են, քան ակնթարթային ցանկությունները: Սա ներառում է ինքնության բացահայտումը (ո՞վ եմ ես), ընդունակությունների, անհատականության, նախասիրությունների, ընտրությունների և մտքերի զարգացումը: Ռազմավարական նպատակն է դառնալ լավագույն մարդը, ով կհիացներ հենց իրեն: Հիսուս Քրիստոսի պատգամը՝ *«Առաջինը գերանը քո աչքից հանիր, որպեսզի հատակ տեսնես և հանես փոքրիկ բիծը եղբորդ աչքից»*, հաստատում է, որ սեփական անձի արդյունավետ զարգացումն ու պատասխանատվությունն առաջնային նախապայման են ուրիշներին առաջնորդելու համար:

2.2. Սոցիալական և Միջանձնային Հարաբերություններ (Առաջնահերթություն 3 և 4)

- **Ընտանիք.** Սոցիալական հարաբերությունների մեջ առաջնայինը ընտանեկան կապերն են (ամուսնական, ծնողական և այլ ընտանեկան հարաբերություններ), քանի որ մարդը դրանցով պարտական է իր ծնունդով կամ ամուսնությամբ: Չկա ավելի պարտավորեցնող բան, քան այս կապերը: Դրանց անփոխարինելիությունը ընդգծվում է Խաչի վրա Քրիստոսի օրինակով, Ով տանջամահ լինելու պահին ժամանակ գտավ Չոնին հորդորելու, որ հոգ տանի Իր մոր մասին: Աստվածաշնչյան խիստ զգուշացումը սահմանում է. *«Բայց եթե որևէ մեկը հոգ չի տանում իր հարազատների, հատկապես իր ընտանիքի մասին, ուրեմն նա մերժում է հավատքը, և նույնիսկ ավելի վատն է, քան անհավատը»*:
- **Ընկերներ, ծանոթներ և իշխանություններ.** Սա ընտանիքից դուրս բոլոր մարդկային հարաբերությունների լայն շրջանակն է. անծանոթների հետ պատահական հանդիպումներ, ծանոթներ, ընկերներ, ինչպես նաև իշխանություն և հեղինակություն ունեցող մարմիններ (գործատուներ, հոգևոր առաջնորդներ, կառավարական պաշտոնյաներ): Այստեղ գործում է Քրիստոսի երկրորդ պատվիրանը՝ *«Միմիմ քո հարևանին այնպես, ինչպես քեզ կսիրես»*: Ամեն մի ծանոթություն որպես դրական իրադարձություն դիտարկելը թույլ է

տալիս ավելի լավ հասկանալ արտաքին հարաբերությունների կարևորությունը:

2.3. Գործնական և Ռեսուրսային Ոլորտներ (Առաջնահերթություն 5, 6 և 7)

- **Առողջություն.** Ներառում է ֆիզիկական առողջության բոլոր կողմերը, առողջ սնունդը և ֆիզիկական վարժությունները: Առողջությունն առաջնային է աշխատանքի համեմատ, քանի որ վատառողջ մարդը ի վիճակի չէ արդյունավետ կերպով կատարել իր աշխատանքային պարտականությունները:
- **Աշխատանք, նպատակ և ուղի.** Ներառում է այն ամենը, ինչ կյանքին իմաստ է տալիս և պատճառ հանդիսանում ամեն առավոտ արթնանալու համար՝ աշխատանքը, նախասիրությունները, ստեղծագործական և արտիստիկ ջանքերը:
- **Ֆինանսներ և ունեցվածք.** Վերաբերում է գումարին, տներին, տրանսպորտային միջոցներին և այլ նյութական արժեքներին: Ֆինանսական պարտականությունները կարևոր են, բայց ոչ առաջնային. դրանք կյանքին իմաստ կամ նպատակ չեն տալիս, այլ պարզապես ավելի բարձր նպատակների իրագործման համար շահագործվող ռեսուրսներ են:

7 Կատեգորիաները	Ռազմավարական Սահմանումը և Աստվածաշնչյան/Արժեքային Հիմնավորումը
1. Աստված	Հոգևորականություն և հավիտենականություն, Աստծո տեսանկյունից կյանքի ընկալում: Հիմնված է առաջին պատվիրանի («Դու ինձնից առաջ ոչ մի այլ աստված չպետք է ունենաս») և Աստծուն ամբողջ սրտով, հոգով, մտքով ու ուժով սիրելու վրա:
2. Մարդկային էություն	Անձի զարգացում, ինքնության բացահայտում, վարքագիծ, ընտրություններ և պատասխանատվություն: Հիմնավորվում է սեփական ընտրություններն անձից առավել դասելու սկզբունքով և «աչքից գերանը հանելու» Զրիստոսի պատգամով:

3. Ընտանիք	Ամուսնական, ծնողական և ընտանեկան պարտավորություններ: Հիմնված է Խաչի վրա Մարիամի հոգատարությունը Հովհաննեսին (Ջոնին) հանձնարարելու և հարազատներին հոգ չտանողներին դատապարտող խոսքի վրա:
4. Ընկերներ, ծանոթներ և իշխանություններ	Արտաքին հարաբերություններ (գործատուներ, հոգևոր առաջնորդներ, պաշտոնյաներ, ծանոթներ): Հիմնված է «Միրիք քո հարևանին այնպես, ինչպես քեզ կսիրես» պատվիրանի վրա:
5. Առողջություն	Ֆիզիկական առողջություն, սնունդ և վարժություններ: Աշխատանքային պարտականությունների արդյունավետ կատարման հրաժեշտ նախապայման:
6. Աշխատանք, նպատակ և ուղի	Ամեն առավոտ արթնանալու իմաստն ու պատճառը՝ աշխատանք, նախասիրություններ, ստեղծագործական ջանքեր:
7. Ֆինանսներ և ունեցվածք	Դրամ, տուն, տրանսպորտային միջոցներ, նյութական արժեքներ: Միջոցներ և ռեսուրսներ բարձր նպատակներին հասնելու համար, այլ ոչ թե ինքնանպատակ:

Այս յոթ ոլորտների տեսական հիերարխիան գործնական արդյունքի վերածելու համար անհրաժեշտ է անցնել անձնական չվացուցակի և ռեսուրսների համակարգված աուդիտին:

3. Ժամանակի և Ռեսուրսների Աուդիտի Ռազմավարական Մեթոդաբանություն

Քրիստոնյա ծնողներն ու եկեղեցական առաջնորդները կարող են գործնականում գնահատել իրենց օրական չվացուցակը և ռեսուրսների բաշխումը՝ դրանք համադրելով յոթ առաջնահերթությունների հետ: Մա պահանջում է անցում տեսական համակարգից դեպի օրակարգի կոնկրետ սրբագրում:

Աուդիտի իրականացման քայլաշարը ներառում է հետևյալ փուլերը.

- 1. Գործողությունների քարտեզագրում.** Օրական և շաբաթական կանոնավոր գործողությունների ու պարտականությունների գրանցում և դասակարգում ըստ յոթ կատեգորիաների (Աստված, Մարդկային էություն, Ընտանիք, Արտաքին հարաբերություններ, Առողջություն, Աշխատանք, Ֆինանսներ):
- 2. Դիսբալանսի աղբյուրների բացահայտում.** Վերլուծություն՝ պարզելու, թե արդյոք ցածր առաջնահերթություն ունեցող ոլորտները (օրինակ՝ աննպատակ թվային սպառումը, վարչարարական չհամակարգված զբաղվածությունը կամ լրացուցիչ ֆինանսական հետապնդումները) չեն խլում բարձր առաջնահերթությունների (Աստված, Անձնական զարգացում, Ընտանիք, Առողջություն) համար նախատեսված ժամանակն ու ուշադրությունը:
- 3. Օրակարգի սրբագրում.** Այն գործողությունների, զբաղմունքների և սովորությունների հստակեցում և դուրսբերում, որոնք անօգուտ են, արդյունք չեն տալիս և պարզապես վատնում են ժամանակը:

Հայտարարված Առաջնահերթություններ	Ժամանակի Փաստացի Վատնման Ռիսկեր	Ռազմավարական Ուղղման Քայլեր
1. Աստված և Հոգևոր կյանք	Հոգևոր պրակտիկայի բացակայություն՝ աննշան կենցաղային հոգսերի կամ անվերջ թվային տեղեկատվական աղմուկի պատճառով:	Հոգևորականությանն ու Աստծուն հասկանալուն հատկացվող ժամանակի նախապես ամրագրում օրակարգում:
2. Անձնական զարգացում	Սեփական վարքագծի նկատմամբ անպատասխանատվություն, ինքնազարգացման անտեսում և ուրիշների սխալների վրա կենտրոնացում:	Ինքնության բացահայտման, սեփական մտքերի վերահսկման և «աչքի գերանը հեռացնելու» ամենօրյա աշխատանք:

3. Ընտանիք	Ընտանեկան պարտավորությունների գոհաբերում հանուն երկրորդական աշխատանքային, ֆինանսական կամ վարչարարական ծանրաբեռնվածության:	Ծնողական և ամուսնական պարտականությունների վերադասում արտաքին գործոնների նկատմամբ:
4. Ընկերներ և Իշխանություններ	Արտաքին հարաբերությունների անտեսում կամ դրանք անարդյունավետ կոնֆլիկտների ու սոցիալական մեդիայի աննպատակ վեճերի վրա վատնելը:	Ամեն մի ծանոթություն և հանդիպում որպես դրական իրադարձություն դիտարկելու մոտեցման կիրառում:
5. Առողջություն	Անառողջ սնունդ, քնի պակաս, ֆիզիկական վարժությունների բացակայություն, որը հանգեցնում է վատառողջության և այրման:	Սննդակարգի, քնի և ֆիզիկական վարժությունների պլանավորում՝ աշխատանքային արդյունավետությունն ապահովելու համար:
6. Աշխատանք և Նպատակ	Աննպատակ, չհամակարգված զբաղվածություն, որը չի ապահովում առավոտյան արթնանալու իմաստը:	Ստեղծագործական, աշխատանքային և նախասիրությունների հավասարակշռում, անօգուտ ջանքերի կասեցում:
7. Ֆինանսներ և Ունեցվածք	Փողն ու նյութական արժեքները ինքնանպատակ դարձնելը և դրանց հետապնդման վրա	Ֆինանսների դիտարկում բացառապես որպես ռեսուրս՝ ավելի բարձր

	չափազանցված ժամանակի ծախսումը:	նպատակներին հասնելու համար:
--	--------------------------------	-----------------------------

Առողջի մեթոդաբանության կիրառումը հնարավորություն է տալիս անցնել անհատական և համայնքային առաջնորդության գործնական ռազմավարության մշակմանը:

4. Իրականացման Ռազմավարական Ծրագիր Ծնողների և Եկեղեցական Առաջնորդների Համար

Յոթ առաջնահերթությունների տեսական համակարգը գործնական ռազմավարության վերածելը հույժ անհրաժեշտ է ինչպես ընտանեկան միջավայրում, այնպես էլ հովվական ու եկեղեցական առաջնորդության մեջ: Առանց հստակ քայլերի, առաջնահերթությունները մնում են լոկ հայտարարություններ, իսկ ռեսուրսները շարունակում են վատնվել:

Գործնական կիրառությունը թիրախային լսարանի համար.

- **Քրիստոնյա ծնողների համար.** Ծնողները պետք է սեփական կյանքով մոդելավորեն ճիշտ առաջնահերթություններով ապրելակերպը երեխաների համար: Սա սկսվում է հոգևոր հիմքի ամրապնդումից, սեփական վարքագծի նկատմամբ պատասխանատվությունից, ընտանեկան կապերի գերակայությունից մինչև ֆիզիկական առողջության պահպանումն ու ֆինանսների՝ որպես ռեսուրսի ճիշտ ընկալումը:
- **Եկեղեցական առաջնորդների համար.** Առաջնորդները պետք է սահմանեն հովվական և վարչարարական սահմաններ՝ ծառայողական այրումից (burnout) խուսափելու համար: Հաճախ հոգևոր առաջնորդները սխալմամբ նույնացնում են եկեղեցական վարչարարական կամ կազմակերպչական աշխատանքը (Առաջնահերթություն 6) հենց Աստծո հետ (Առաջնահերթություն 1)՝ դրա պատրվակով գոհաբերելով սեփական ընտանիքը (Առաջնահերթություն 3) և առողջությունը (Առաջնահերթություն 5): Սա խաթարում է աստվածաշնչյան հիերարխիան: Հավասարակշռության պահպանումը անձնական հոգևոր կյանքի, անձնային աճի, ընտանիքի և եկեղեցական պարտականությունների միջև կանխում է հավատքի մերժումն ու հոգնածությունը:

Իրականացման գործողությունների ծրագիր.

- 1. Հոգևոր և անձնական առաջնահերթությունների ամրագրում.**
Օրական ժամանակացույցում առաջին տեղը հատկացնել Աստծուն հասկանալուն և հոգևոր կյանքին: Ամենօրյա ինքնանդրադարձով վերահսկել սեփական վարքագիծը, անձնական ընտրությունները և մտքերը՝ նախքան ուրիշներին ուղղորդելը:
- 2. Ընտանեկան պարտավորությունների անշեղ կատարում.**
Ամուսնական և ծնողական հարաբերությունները դասել ցանկացած ծառայողական, վարչարարական կամ աշխատանքային զբաղվածությունից վեր: Ապահովել հարազատների ու ընտանիքի պատշաճ հոգատարությունը:
- 3. Արտաքին հարաբերությունների առողջացում.** Գործատուների, հոգևոր առաջնորդների, պաշտոնյաների, ընկերների և ծանոթների հետ հարաբերություններում յուրաքանչյուր փոխազդեցություն դիտարկել որպես դրական իրադարձություն:
- 4. Ֆիզիկական ռեսուրսների խնամք.** Ապահովել պատշաճ սնունդ, քուն և ֆիզիկական վարժություններ, որպեսզի առողջությունը ծառայեցվի աշխատանքային և ստեղծագործական նպատակների արդյունավետ իրագործմանը:
- 5. Աշխատանքի և ֆինանսների ճիշտ դիրքավորում.** Աշխատանքին, նախասիրություններին և ստեղծագործական ջանքերին նայել որպես առավոտյան արթնանալու իմաստի, իսկ ֆինանսներին ու ունեցվածքին՝ որպես այդ նպատակներին հասնելու օժանդակ ռեսուրսների:

Եզրափակիչ Կոչ

Կյանքի յուրաքանչյուր փուլում անհրաժեշտ է հիշել, որ պատահականությունների վրա հիմնված ընթացքը տանում է անվերադարձ կորուստների: Ամեն մի վայրկյանը, որ անցնում է մեր կյանքից, շատ ավելի արժեքավոր է, քան մենք ենք կարծում: Ապրիր խելացի, բարեկամ: